

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms

2022-08-04 Nr.(18.18-31-1Mr)R-3229

**DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO 1, 1¹, 1² IR 2 DALIŲ
APIBENDRINTŲ PAAIŠKINIMŲ (KOMENTARŲ) NAUJOS REDAKCIJOS**

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110, ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPMĮ) 6 straipsnio pakeitimų įstatymų¹ nuostatas (į GPMĮ 6 straipsnio 1¹, 1² ir 2 dalyse įtvirtintas naujas nuostatas), parengė GPMĮ 6 straipsnio 1, 1¹, 1² ir 2 dalių naujos redakcijos komentarus (apibendrintus paaiškinimus). Jų nuostatos suderintos su Lietuvos Respublikos finansų ministerija (2022-07-21 raštas Nr. (14.41E)-5K-2209077)6K-2204500).

PRIDEDAMA. GPMĮ 6 str. 1, 1¹, 1² ir 2 dalių komentaras, 12 lapų.

Viršininko pavaduotoja

Eglė Ramanauskienė

¹ 2018 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-1335,
2018 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-1704,
2019 m. gruodžio 12. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-2649.

GPM įstatymo 6 straipsnio 1, 1¹, 1² ir 2 dalių apibendrintas paaiškinimas (komentaras) išdėstomas nauja redakcija

6 straipsnis. Pajamų mokesčio tarifai

1. Pajamų mokesčio tarifas yra 15 procentų, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip.

(Pakeista pagal 2017 m. gruodžio 7 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18-1, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 18-2 straipsniu įstatymą Nr. XIII-841, taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. GPMĮ nustato bendrą 15 procentų pajamų mokesčio tarifą, pradėtą taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d., nuo 2018 m. nustačius išlygą, kad pajamos apmokestinamos taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą tuo atveju, jeigu šiame straipsnyje nėra nustatyta kitaip. 2018 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIII-1335 GPMĮ 6 straipsnis buvo pakeistas, nustačius progresinius mokesčio tarifus tam tikrų rūšių ir dydžių pajamoms, gautoms 2019 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu.

2. Šioje dalyje aptariama, kokioms 2019 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamoms yra taikomas 15 procentų pajamų mokesčio tarifas.

3. Gautos pajamos, kurios apmokestinamos taikant tik 15 procentų pajamų mokesčio tarifą, neatsižvelgiant į per mokestinį laikotarpį gautą sumą, yra šios:

3.1. ligos (įskaitant ir darbdavio išmokamas ligos išmokas už pirmas dvi ligos dienas), motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros, ilgalaikio darbo išmokos;

3.2. pajamos iš paskirstytojo pelno (dividendai);

3.3. už 2018 m. ar ankstesnį mokestinį laikotarpį apskaičiuotos su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos (kaip tai nustatyta Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 baigiamosiose nuostatose);

3.4. individualios veiklos pajamos, išskyrus pajamas iš veiklos pagal verslo liudijimą. 15 proc. pajamų mokesčio tarifas taikomas gyventojų gautoms visų individualios veiklos (žr. 2 straipsnio 7 dalies komentarą) rūšių pajamoms, atėmus GPMĮ 18 str. nustatyta tvarka apskaičiuotus leidžiamus atskaitymus, susijusius su individualios veiklos pajamų gavimu ar uždirbimu, arba 30 procentų gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų sumą. Atsižvelgiant į tai, kad nuo individualios veiklos metinių pajamų, neviršijančių 35 000 Eur per mokestinį laikotarpį, apskaičiuotas pajamų mokestis (15 proc.) yra sumažinamas GPMĮ 18² straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotu mokesčio kreditu (žr. 18² straipsnio komentarą), efektyvus pajamų mokesčio tarifas svyruoja nuo 5 iki 15 procentų.

4. Taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą, apmokestinama nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų (išskyrus nurodytas 3 punkte, taip pat tantjemas ir atlygį už veiklą stebėtojų taryboje, valdyboje, paskolų komitete, iš darbdavio pagal autorines sutartis gautas pajamas, mažųjų bendrijų vadovų (kurie nėra tų mažųjų bendrijų nariai), pagal paslaugų sutartį gautas pajamas) dalis, per mokestinį laikotarpį **neviršijanti** einamųjų metų 120 vidutinių šalies darbo užmokesčių (toliau – VDU) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (2019 m. – 136 344

Eur
(1 VDU – 1136,20 Eur), 2020 m. – 148 968 Eur (1 VDU – 1241,4 Eur), 2021 m. – 162 324 Eur (1 VDU – 1352,7 Eur), 2022 m. – 180 492 Eur (1 VDU – 1504,1 Eur). Kiekvienų kalendorinių

metų VDU, taikomo apdraustųjų asmenų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, dydį nustato Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių įstatymas.

5. Siekiant nustatyti, ar nuolatinio Lietuvos gyventojo per mokestinį laikotarpį gautos nesusijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamos neviršija 120 VDU sumos, yra įskaičiuojamos šios Lietuvoje ir užsienio valstybėje gautos pajamos:

5.1. sportininkų bei atlikėjų pajamos (nesusijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais ir ne iš individualios veiklos);

5.2. ne iš darbdavio gauti autoriniai atlyginimai ir ne iš individualios veiklos;

5.3. honorarai;

5.4. už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybėn (išmainytą, perleistą už skolą ir pan.) turtą:

- nekilnojamąjį daiktą, laikomą tokiu pagal prigimtį, įskaitant priskirtą vykdomos individualios veiklos turtui (išskyrus pajamas, kurios priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 28, 53, 54 punktus),

- kilnojamąjį daiktą (automobilį, kitą kelių eismo transporto priemonę, žemės ūkio techniką ir kt.), jeigu šios rūšies daiktui pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privaloma teisinė registracija ir šis daiktas yra (arba privalo būti) įregistruotas Lietuvoje (išskyrus pajamas, kurios priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 28 punktą),

- finansines priemones ir realizuotas išvestines finansines priemones,

- kitą ne individualios veiklos turtą (išskyrus atliekas).

Apmokestinant už šio turto pardavimą ar kitokį perleidimą nuosavybėn (realizavimą) gautas pajamas, atimama GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuota turto įsigijimo kaina ir su jo perleidimu nuosavybėn (realizavimu) susiję privalomi mokėjimai, ir:

- už parduotus ar kitaip perleistas nuosavybėn finansines priemones ar realizuotas išvestines finansines priemones – pajamų ir išlaidų skirtumas, neviršijantis 500 Eur per mokestinį laikotarpį (pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 30 p. priskiriamas neapmokestinamosioms pajamoms. 500 Eur lengvata netaikoma, kai akcijos parduotos jas išleidusiam vienetui, kai vertybiniai popieriai parduoti vieneto likvidavimo atveju, pajamoms, gautoms už nemokamai gautas akcijas, didinant bendrovės įstatinį kapitalą iš bendrovės lėšų bei pajamoms, proporcingai tenkančios akcijų nominalios vertės padidinimo iš bendrovės lėšų, taip pat kai pajamos gautos iš tikslinių teritorijų),

- už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybėn kitą turtą - pajamų ir išlaidų skirtumas, neviršijantis 2 500 Eur per mokestinį laikotarpį (pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 27 p. priskiriamas neapmokestinamosioms pajamoms);

5.5. turto nuomos pajamos (ne iš individualios veiklos);

5.6. pajamos, gautos pagal civilines paslaugų sutartis (įskaitant mažųjų bendrijų vadovų, kurie yra mažosios bendrijos nariai, iš mažosios bendrijos gautas pajamas);

5.7. pajamos, gautos kaip atlygis, teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą, kai šių paslaugų teikimą nustato Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymas (atėmus per mokestinį laikotarpį gautą 1 750 Eur neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 55 punktą priskiriamą sumą);

5.8. palūkanos:

- už suteiktas paskolas,

- už vartojimo kreditą, suteiktą per tarpusavio skolinimo platformą Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatyme ar atitinkamame Europos ekonominės erdvės valstybės įstatyme nustatyta tvarka ir / ar už lėšas, suteiktas per sutelktinio finansavimo platformą Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatyme ar atitinkamame Europos ekonominės erdvės valstybės įstatyme nustatyta tvarka (atėmus per mokestinį laikotarpį gautą 500 Eur sumą, pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 20² punktą priskiriamą neapmokestinamosioms pajamoms);

- už nuo 2014 m. sausio 1 d. įsigytus ne nuosavybės vertybinius popierius (išskyrus asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, mokamas didesnes palūkanas negu kitiems tų pačių vertybinių popierių turėtojams), palūkanos už Lietuvos ir užsienio valstybių vyriausybių, taip pat jų politinių ar teritorijos administracinių padalinių, vietos valdžios ne nuosavybės vertybinius popierius, palūkanos už Lietuvos ir užsienio valstybių

kredito įstaigose laikomus indėlius, sutartys dėl kurių sudarytos nuo 2014 m. sausio 1 d. (atėmus per mokestinį laikotarpį gautą 500 Eur sumą, pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 20¹ punktą priskiriamą neapmokestinamosioms pajamoms);

5.9. azartinių lošimų laimėjimų pajamos (atėmus lošimų išlaidų sumas, pagrįstas juridinę galią turinčiais dokumentais);

5.10. dovanos ir prizai, kurie pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 37, 40 punktus nepriskiriami neapmokestinamosioms pajamoms;

5.11. loterijų laimėjimai, gauti iš Europos ekonominės erdvės valstybių vienetų, kurie pagal tų valstybių teisės aktus neprivalo mokėti mokesčių nuo loterijų apyvartos, taip pat gauti ne iš Europos ekonominės erdvės valstybių vienetų;

5.12. pajamos už parduotas miško gėrybes: grybus, uogas, riešutus, vaistažoles (atėmus per mokestinį laikotarpį gautą 3 000 Eur sumą, pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 24 punktą priskiriamą neapmokestinamosioms pajamoms);

5.13. nors pajamoms už parduotas ar kitaip perleistas nuosavybės atliekas numatytas atskiras pajamų mokesčio tarifas, jos turi įtakos vertinant 120 VDU sumą (išsamiau žr. šio straipsnio 2 dalies komentare);

5.14. kitos pajamos, nesusijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais (išskyrus pajamas iš paskirstytojo pelno (dividendus), individualios veiklos pajamas, tantjemas bei atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, iš darbdavio gautus autorinius atlyginimus, mažųjų bendrijų vadovų (ne narių) pagal civilinę (paslaugų) sutartį už vadovavimo veiklą gautas pajamas, kurioms 15 proc. pajamų mokesčio tarifas taikomas, neatsižvelgiant į gautų pajamų sumą).

Pavyzdys

Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2021 m. gavo tokias apmokestinamas pajamas:

- 42 000 Eur už parduotas finansines priemones (iš pajamų atėmus 500 Eur dydžio įsigijimo kainos ir su perleidimu susijusių privalomų mokėjimų skirtumą) Lietuvoje ir užsienio valstybėje,
- 27 000 Eur už parduotą nekilnojamąjį daiktą (iš pajamų atėmus įsigijimo kainą ir su perleidimu susijusių privalomų mokėjimų),

iš viso – 69 000 Eur.

Bendra šių pajamų suma neviršija 120 VDU sumos (2021 m. – 162 324 Eur), todėl pajamos apmokestinamos taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą.

6. Kadangi nuolatinio Lietuvos gyventojas gautoms nesusijusioms su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamoms taikomą mokesčio tarifą lemia jų bendras metinis lygis, nustatant, ar jos viršija 120 VDU sumą, yra įskaičiuojamos ir užsienio valstybėje, su kuria yra sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis, gautos ir joje apmokestintos pajamos, kurios, naikinant pajamų dvigubą apmokestinimą, pagal GPMĮ 37 str. 1 dalies nuostatas Lietuvoje neapmokestinamos.

Pavyzdys

Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2021 m. gavo tokių apmokestinamųjų pajamų:

- 15 000 Eur nuomos pajamų už įmonei nuomojamas patalpas,
- 70 000 Eur už parduotą Ispanijoje esantį nekilnojamąjį daiktą (atėmus įsigijimo kainą ir su perleidimu susijusių privalomų mokėjimų),
- 45 000 Eur autorinį atlyginimą (ne iš darbdavio),

iš viso – 130 000 Eur.

Kadangi pajamos neviršija 120 VDU sumos (2021 m. - 162 324 Eur), joms taikytinas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas. Atsižvelgiant į tai, kad pajamų mokestis už parduotą Ispanijoje esantį nekilnojamąjį daiktą buvo sumokėtas Ispanijoje, taikomos GPMĮ 37 str. 1 d. nuostatos ir

pajamų mokestis (15 proc.) apskaičiuojamas tik nuo Lietuvoje gautų nuomos pajamų ir autorinio atlyginimo 60 000 Eur sumos.

6. Siekiant nustatyti, ar **nenuolatinio** Lietuvos gyventojo gautos nesusijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamos neviršija 120 VDU sumos, yra įskaičiuojamos tik tokios metinės pajamos, kurių šaltinis yra Lietuvoje ir kurios pagal GPMĮ 5 straipsnio nuostatas yra laikomos nenuolatinio Lietuvos gyventojo pajamų mokesčio objektu, t. y.:

6.1. pajamos už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybės kilnojamąjį daiktą (automobilį, kitą kelių eismo transporto priemonę, žemės ūkio techniką ir kt.), jeigu šios rūšies daiktui pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privaloma teisinė registracija ir šis daiktas yra (arba privalo būti) įregistruotas Lietuvoje (išskyrus priskirtas neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 28 punktą), perskačiuotos, atėmus GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą įsigijimo kainą ir su perleidimu nuosavybės susijusius privalomus mokėjimus;

6.2. Lietuvoje esančio nekilnojamojo daikto (pastato, statinio, gyvenamojo būsto, žemės ir kt.) pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės (išmainyto, perleisto už skolą ir pan.) pajamos (išskyrus priskirtas neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 28, 53, 54 punktus), įskaitant pajamas už perleistą nuosavybės nekilnojamąjį daiktą, laikomą tokiu pagal prigimtį, priskirtą per nuolatinę bazę Lietuvoje vykdomos individualios veiklos turtui, perskačiuotos, atėmus GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą įsigijimo kainą ir su perleidimu nuosavybės susijusius privalomus mokėjimus;

6.3. Lietuvoje esančio nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos pajamos;

6.4. sporto veiklos pajamos (ne iš individualios veiklos ir nesusijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais), gautos iš Lietuvos ar užsienio valstybės asmens už Lietuvoje vykdytą sporto veiklą;

6.5. atlikėjo veiklos pajamos (ne iš individualios veiklos ir nesusijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais), gautos iš Lietuvos ar užsienio valstybės asmens už Lietuvoje vykdytą atlikėjo veiklą;

6.6. palūkanos:

- už suteiktas paskolas,

- už vartojimo kreditą, suteiktą per tarpusavio skolinimo platformą Vartojimo kredito įstatyme nustatyta tvarka, ir / ar už lėšas, suteiktas per sutelktinio finansavimo platformą Sutelktinio finansavimo įstatyme nustatyta tvarka (atėmus per mokestinį laikotarpį gautą 500 Eur sumą, pagal GPMĮ 17 str. 1 d. priskiriamą neapmokestinamosioms pajamoms),

- už nuo 2014 m. sausio 1 d. įsigytus ne nuosavybės vertybinius popierius (neįskaitant palūkanų už Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius ir asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais, mokamų didesnių palūkanų negu kitiems tų pačių vertybinių popierių turėtojams) ir / ar už bankuose bei kitose kredito įstaigose laikomus indėlius, sutartys dėl kurių sudarytos nuo 2014 m. sausio 1 dienos (atėmus per mokestinį laikotarpį gautą 500 Eur sumą, pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 20¹ punktą priskiriamą neapmokestinamosioms pajamoms);

- kitos palūkanos (nepriskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 str. 1 dalį);

6.7. honorarai.

7. Kai nenuolatinio Lietuvos gyventojo 2019 m. ar vėlesnio mokestiniu laikotarpio metinės nesusijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apmokestinamosios pajamos neviršija 120 VDU sumos, jos apmokestinamos taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą (jeigu su nenuolatinio gyventojo rezidavimo valstybe sudarytoje dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartyje nenustatyta kitaip).

8. Nuolatinio ir nenuolatinio Lietuvos gyventojo nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų daliai, per mokestinį laikotarpį viršijančiai 120 VDU sumą, taikomą pajamų mokesčio tarifą nustato komentuojamo straipsnio 1² dalis (žr. šio straipsnio 1²

dalies komentara; tiek, kiek tarifas nėra nustatytas su nenuolatinio gyventojo rezidavimo valstybės sudarytoje dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartyje).

1¹. Gyventojo pajamos iš darbo santykių arba jų esmę atitinkančių santykių (išskyrus ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokas), tantjemų ar atlygis už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, mokamas vietoj tantjemų arba kartu su tantjemomis, iš asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, gautos pajamos pagal autorines sutartis, taip pat mažųjų bendrijų vadovų, kurie pagal Lietuvos Respublikos mažųjų bendrijų įstatymą nėra tų mažųjų bendrijų nariai, pagal civilinę (paslaugų) sutartį už vadovavimo veiklą gautos pajamos apmokestinamos taip:

1) metinė pajamų dalis, neviršijanti 120 vidutinių šalies darbo užmokesčių (toliau – VDU) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų 2019 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą;

2) metinė pajamų dalis, viršijanti 120 VDU dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų 2019 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 27 procentų pajamų mokesčio tarifą.

(Pakeista pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1704, taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 m. mokestinio laikotarpio pajamas);

1) metinė pajamų dalis, neviršijanti 84 vidutinių šalies darbo užmokesčių (toliau – VDU) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų 2020 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą;

2) metinė pajamų dalis, viršijanti 84 VDU dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų 2020 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 32 procentų pajamų mokesčio tarifą.

(Pakeista pagal 2019 m. gruodžio 12 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2649, taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2020 m. mokestinio laikotarpio pajamas);

1) metinė pajamų dalis, neviršijanti 60 vidutinių šalies darbo užmokesčių (toliau – VDU) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų 2021 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą;

2) metinė pajamų dalis, viršijanti 60 VDU dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų 2021 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 32 procentų pajamų mokesčio tarifą.

(Pakeista pagal 2019 m. gruodžio 12 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2649, taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2021 m. mokestinio laikotarpio pajamas);

1) metinė pajamų dalis, neviršijanti 60 vidutinių šalies darbo užmokesčių (toliau – VDU) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą;

2) metinė pajamų dalis, viršijanti 60 VDU dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 32 procentų pajamų mokesčio tarifą.

(Pakeista pagal 2019 m. gruodžio 12 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2649, taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2022 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas)

Komentaras

1. Pagal šio straipsnio 1¹ dalies 1 punktą, taikant **20 procentų** pajamų mokesčio tarifą, apmokestinama gyventojo gautų metinių pajamų dalis, kuri:

- 2019 m. mokestiniu laikotarpiu **neviršija 120 VDU** (136 344 Eur) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų 2019 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti,
- 2020 m. mokestiniu laikotarpiu **neviršija 84 VDU** (104 277,6 Eur) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų 2020 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti,
- 2021 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu **neviršija 60 VDU** (2021 m. – 81 162 Eur, 2022 m. – 90 246 Eur ir t. t.) dydžio sumos, taikomos apdraustųjų asmenų 2021 metų ir vėlesnių einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti.

2. GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies taikymo tikslu 120, 84 ar 60 VDU neviršijanti pajamų dalis apskaičiuojama nuo **nuolatinio** Lietuvos gyventojo Lietuvoje ir užsienio valstybėje (įskaitant ir užsienio valstybėje, su kuria yra sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis, gautos ir joje apmokestintos pajamos, kurios, naikinant pajamų dvigubą apmokestinimą, pagal GPMĮ 37 str. 1 dalies nuostatas Lietuvoje neapmokestinamos) per mokestinį laikotarpį gautų šių metinių pajamų bendros sumos:

2.1. su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, išskyrus priskirtas neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 42, 45 ir 47 punktus, taip pat pajamas, apskaičiuotas už 2018 m. ar ankstesnius metus, taip pat ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokas, kurioms taikomas tik šio straipsnio 1 dalyje nustatytas pajamų mokesčio tarifas (neatėmus gyventojui taikytino metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio, žr. GPMĮ 20 straipsnio komentarą),

2.2. tantjemų ar atlygio už veiklą stebėtojų taryboje, valdyboje ar paskolų komitete, mokamo vietoj tantjemų arba kartu su tantjemomis,

2.3. iš darbdavio gautų pajamų pagal autorines sutartis,

2.4. mažųjų bendrijų vadovų, kurie nėra tų mažųjų bendrijų nariai, pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimo veiklą gautų pajamų.

Pavyzdys

2021 m. nuolatinis Lietuvos gyventojas gavo tik su darbo santykiais susijusių pajamų – 15 000 Eur. Kadangi gyventojo metinių pajamų suma nesiekia ribos, iki kurios yra taikomas metinis NPD, (2021 m. – 34 370,67 Eur), pajamų mokestis, taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą, apskaičiuojamas iš 15 000 Eur sumos atėmus GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą metinį NPD.

3. GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies taikymo tikslu 120 VDU (2019 m.), 84 VDU (2020 m.) ar 60 VDU (2021 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu) neviršijanti pajamų dalis apskaičiuojama nuo **nenuolatinio** Lietuvos gyventojo per mokestinį laikotarpį gautų šių metinių pajamų, esančių mokesčio objektu, bendros sumos:

3.1. su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (išskyrus pajamas, apskaičiuotas už 2018 m. ar ankstesnius metus, taip pat ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokas);

3.2. tantjemų ar atlygio už veiklą stebėtojų taryboje, valdyboje ar paskolų komitete.

4. Pagal šio straipsnio 1¹ dalies 2 punktą apmokestinama:

4.1. taikant **27 procentų** pajamų mokesčio tarifą – nuolatinio Lietuvos gyventojo šio komentaro 2 punkte nurodytų pajamų ir nenuolatinio Lietuvos gyventojo šio komentaro 3 punkte nurodytų metinių pajamų dalis, 2019 m. mokestiniu laikotarpiu viršijanti 120 VDU (136 344 Eur) dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų 2019 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti;

4.2. taikant **32 procentų** pajamų mokesčio tarifą – nuolatinio Lietuvos gyventojo šio komentaro 2 punkte nurodytų pajamų ir nenuolatinio Lietuvos gyventojo šio komentaro 3 punkte nurodytų metinių pajamų, dalis, 2020 m. mokestiniu laikotarpiu viršijanti 84 VDU (104 277,6 Eur) dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų 2020 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti;

4.3. taikant **32 procentų** pajamų mokesčio tarifą – nuolatinio Lietuvos gyventojo šio komentaro 2 punkte nurodytų pajamų ir nenuolatinio Lietuvos gyventojo šio komentaro 3 punkte nurodytų metinių pajamų, dalis, 2021 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais viršijanti 60 VDU (2021 m. – 81 162 Eur, 2022 m. – 90 246 Eur ir t. t.) dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų 2021 metų ir vėlesnių einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti.

Pavyzdžiai

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2021 m. gavo:

- 60 000 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų iš darbdavio Lietuvoje,
 - 30 000 Eur autorinį atlyginimą iš darbdavio,
- iš viso - 90 000 Eur.

60 VDU neviršijanti pajamų dalis, t. y. 81 162 Eur, apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą, o viršijančioji – 8 838 Eur (90 000 – 81 162) - taikant 32 procentų pajamų mokesčio tarifą.

2. Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2021 m. gavo:

- 50 000 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų iš darbdavio Lietuvoje,
 - 100 000 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų iš užsienio valstybės, su kuria yra sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo sutartis,
- iš viso – 150 000 Eur.

Kadangi 2021 m. metinės pajamos viršija 60 VDU (81 162 Eur) sumą, viršijančiai pajamų daliai – 68 838 Eur (150 000 - 81 162) - taikytinas 32 proc. pajamų mokesčio tarifas.

Atsižvelgiant į tai, kad užsienio valstybėje gautos pajamos buvo apmokestintos toje valstybėje ir pagal GPMĮ 37 str. 1 dalį jos Lietuvoje neapmokestinamos, pajamų mokesčio tarifo taikymo tikslu apskaičiuojamos tik tos pajamų sumos, nuo kurių pajamų mokestis turi būti sumokėtas į Lietuvos biudžetą.

Apskaičiuojama:

2.1. kokią visų pajamų dalį sudaro Lietuvoje apmokestintinos pajamos:

$$50\,000 : 150\,000 = 0,33333333;$$

2.2. pajamų suma, nuo kurios pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turi būti sumokėtas taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą:

$$81\,162\text{ Eur} \times 0,33333333 = 27\,054\text{ Eur};$$

2.3. pajamų suma, nuo kurios pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turi būti sumokėtas taikant 32 proc. pajamų mokesčio tarifą:

$$68\,838 \times 0,33333333 = 22\,946\text{ Eur}.$$

5. Kai nuolatiniam Lietuvos gyventojui apskaičiuota su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios išmokos ar darbdavio išmokamo autorinio atlyginimo suma, mokestį išskaičiuojančio asmens apskaičiuota tantjemų, atlygio už veiklą stebėtojų taryboje, valdyboje ar paskolų komitete išmokos suma ar mažosios bendrijos vadovui (nesančiam mažosios bendrijos nariu) apskaičiuotos išmokos suma viršija GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte nustatytą dydį (2019 m. – 120 VDU, 2020 m. – 84 VDU, 2021 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu – 60

VDU), tai nuo šį dydį viršijančios išmokos sumos pajamų mokestis einamaisiais metais **gali būti** išskaičiuojamas arba sumokamas mokestį išskaičiuojančio asmens savomis lėšomis, taikant progresinį (2019 m. – 27 proc., 2020 m. ir vėlesniais metais - 32 proc.) pajamų mokesčio tarifą.

6. Mokestį išskaičiuojantis asmuo, išmokėdamas nenuolatiniam Lietuvos gyventojui su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusią išmoką, tantjemas, atlygį už veiklą stebėtojų taryboje, valdyboje ar paskolų komitete, kai apskaičiuotos išmokos suma viršija GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte nustatytą dydį (2019 m. – 120 VDU, 2020 m. – 84 VDU, 2021 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu – 60 VDU), nuo šį dydį viršijančios išmokos sumos pajamų mokestį einamaisiais metais **gali** išskaičiuoti ar sumokėti savomis lėšomis, pritaikęs progresinį (2019 m. – 27 proc., 2020 m. ir vėlesniais metais - 32 proc.) pajamų mokesčio tarifą.

7. Kai per mokestinį laikotarpį **nuolatinio** Lietuvos gyventojas gautų šio komentaro 2 punkte nurodytą Lietuvoje ir užsienio valstybėje metinių pajamų **bendra** suma viršija GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte nustatytą dydį (2019 m. – 120 VDU, 2020 m. – 84 VDU, 2021 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu – 60 VDU), tai pajamas gavusiam nuolatiniam Lietuvos gyventojui atsiranda pareiga GPMĮ 27 straipsnyje (žr. GPMĮ 27 straipsnio komentarą) nustatyta tvarka deklaruoti per mokestinį laikotarpį gautas pajamas, apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, taikant progresinį (2019 m. – 27 proc., 2020 m. ir vėlesniais metais - 32 proc.) pajamų mokesčio tarifą. Tokiu atveju nuolatinis Lietuvos gyventojas iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 d. privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją (Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formą, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93) ir sumokėti joje apskaičiuotą pajamų mokestį.

Nuolatinis Lietuvos gyventojas metinių pajamų deklaruoti neprivalo, jeigu: 1) šios GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalyje nurodytos pajamos yra gautos iš vienintelio ir to paties asmens, 2) pagal pajamų mokesčio sumokėjimo tvarką pajamos yra priskirtos A klasės pajamoms, ir 3) pajamų mokestį nuo pajamų, viršijančių GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte nustatytą dydį, pritaikęs progresinį pajamų mokesčio tarifą, išskaičiavo arba savomis lėšomis sumokėjo mokestį išskaičiuojantis asmuo, ir 4) nuolatiniam Lietuvos gyventojui pareiga deklaruoti metines pajamas neatsirado dėl kitų priežasčių (vykdytos individualios veiklos, eitų pareigų, dėl kurių atsiranda pareiga deklaruoti turtą pagal Gyventojų turto deklaravimo įstatymą, pajamų, pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskirtų B klasės apmokestinamosioms pajamoms ir pan.).

Pavyzdys

Nuolatinis Lietuvos gyventojas – mažosios bendrijos vadovas (nesantis jos nariu) per 2021 m. mokestinį laikotarpį gavo 100 000 Eur pajamų iš mažosios bendrijos pagal civilinę sutartį už vadovavimo paslaugas (pagal mokesčio sumokėjimo tvarką priskiriamų A klasės pajamoms) ir 120 000 Eur paveldėjimo būdu (priskiriamų B klasės pajamoms ir neapmokestinamų pagal GPMĮ 17 str. 1 d. 26 punktą). Mažoji bendrija, išmokėdama išmoką, nuo 81 162 Eur (60 VDU) sumos pajamų mokestį išskaičiavo, pritaikiusi 20 proc., o nuo 18 838 Eur – 32 proc. pajamų mokesčio tarifą. Kitų priežasčių, dėl kurių atsiranda prievolė deklaruoti metines pajamas, nėra, todėl gyventojas metinės pajamų mokesčio deklaracijos gali neteikti.

8. Kai per mokestinį laikotarpį **nenuolatinio** Lietuvos gyventojas iš šaltinio Lietuvoje gautų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų už darbą Lietuvoje ir (ar) tantjėmų ar atlygio už veiklą stebėtojų taryboje, valdyboje ar paskolų komitete bendra suma viršija GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte nustatytą dydį (2019 m. – 120 VDU, 2020 m. – 84 VDU, 2021 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu – 60 VDU), tai tokias pajamas gavusiam nenuolatiniam Lietuvos gyventojui pagal GPMĮ 27 straipsnio 9 dalies nuostatas atsiranda pareiga jas deklaruoti, apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, taikant progresinį (2019 m. – 27 proc., 2020 m. ir vėlesniais metais - 32 proc.) pajamų mokesčio tarifą. Tokiu atveju nenuolatinis Lietuvos gyventojas iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 d. privalo pateikti Nenuolatinio Lietuvos gyventojas metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM314 formą, patvirtintą Valstybinės

mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. VA-112) ir sumokėti joje apskaičiuotą pajamų mokestį.

Deklaracijos neprivalo pateikti nenuolatinis Lietuvos gyventojas, mokestiniu laikotarpiu iš vienintelio ir to paties asmens Lietuvoje gavęs tik A klasės pajamų, kurių šaltinis yra Lietuvoje ir kurių suma viršijo GPMĮ 6 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte nustatytą dydį (2019 m. – 120 VDU, 2020 m. – 84 VDU, 2021 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu – 60 VDU), jeigu nuo tokių pajamų, viršijančių VDU sumą, pritaikęs progresinį pajamų mokesčio tarifą, pajamų mokestį išskaičiavo mokestį išskaičiuojantis asmuo.

1². Metinė pajamų ne iš darbo santykių arba jų esmę atitinkančių santykių (išskyrus individualios veiklos pajamas, pajamas iš paskirstytojo pelno, tantjemas ar atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, mokamą vietoj tantjemų arba kartu su tantjemomis, iš asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, gautas pajamas pagal autorines sutartis, taip pat mažųjų bendrijų vadovų, kurie pagal Lietuvos Respublikos mažųjų bendrijų įstatymą nėra tų mažųjų bendrijų nariai, pagal civilinę (paslaugų) sutartį už vadovavimo veiklą gautas pajamas) dalis, viršijanti 120 VDU dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą.

(Pakeista pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1704, taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas)

Komentaras

1. Metinė gyventojų gautų nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apmokestinamųjų pajamų dalis, **viršijanti 120 VDU** dydžio sumą (2019 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais), taikomą apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, 2019 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą.

2. GPMĮ 6 straipsnio 1² dalies taikymo tikslu 120 VDU viršijanti pajamų dalis apskaičiuojama nuo bendros **nuolatinio** Lietuvos gyventojų metinių nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apmokestinamųjų pajamų sumos, apskaičiuotos komentuojamo straipsnio 1 dalies komentare paaiškinta tvarka.

Pavyzdžiai

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2021 m. gavo tokias apmokestinamąsias pajamas: - 95 000 Eur už parduotas finansines priemones (t. y., atėmus įsigijimo kainą ir pritaikius GPMĮ 17 str. 1 d. 30 punkto lengvatą), - 45 000 Eur už nekilnojamojo daikto nuomą, - 35 000 Eur honorarą, - 15 000 Eur dividendų, iš viso – 190 000 Eur. Į 120 VDU dydį viršijančias pajamas įskaičiuojama 175 000 Eur (95 000+45 000+35 000) suma, nes dividendams (neatsižvelgiant į sumą) yra taikomas tik 15 proc. pajamų mokesčio tarifas. 162 324 Eur (120 VDU) suma apmokestinama taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą, o 12 676 Eur (175 000 – 162 324) suma (viršijančioji 120 VDU) - taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą. 2. Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2021 m. gavo tokias apmokestinamąsias pajamas: - 100 000 Eur už parduotas finansines priemones,

- 50 000 Eur už parduotą nekilnojamąjį daiktą, esantį Jungtinėje Karalystėje, kurioje nuo šių pajamų buvo sumokėtas pajamų mokestis,
 - 50 000 Eur autorinį atlyginimą (ne iš darbdavio),
 iš viso – 200 000 Eur.

Kadangi 2021 m. metinės pajamos viršija 120 VDU (162 324 Eur) sumą, viršijančiai pajamų daliai – 37 676 Eur (200 000 - 162 324) - taikytinas 20 proc. pajamų mokesčio tarifas. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Jungtinėje Karalystėje gautos pajamos (50 000 Eur) buvo apmokestintos ir pagal GPMĮ 37 str. 1 dalį, jos Lietuvoje neapmokestinamos, GPMĮ 6 straipsnio 1² dalies taikymo tikslu įskaičiuojamos tik tos pajamų sumos, nuo kurių pajamų mokestis turi būti sumokėtas į Lietuvos biudžetą, t. y. 150 000 Eur (200 000 – 50 000).

Apskaičiuojama:

2.1. kokią visų pajamų dalį sudaro Lietuvoje apmokestintinos pajamos:

$150\,000 : 200\,000 = 0,75;$

2.2. pajamų suma, nuo kurios pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turi būti sumokėtas taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą:

$162\,324\text{ Eur} \times 0,75 = 121\,743\text{ Eur};$

2.3. pajamų suma, nuo kurios pajamų mokestis į Lietuvos biudžetą turi būti sumokėtas taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą:

$37\,676 \times 0,75 = 28\,257\text{ Eur}.$

3. GPMĮ 6 straipsnio 1² dalies taikymo tikslu 120 VDU viršijanti pajamų dalis apskaičiuojama nuo bendros **nenuolatinio** Lietuvos gyventojo metinių nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apmokestinamųjų pajamų sumos, apskaičiuotos komentuojamo straipsnio 1 dalies komentare paaiškinta tvarka.

4. Kai per mokestinį laikotarpį **nuolatinio** Lietuvos gyventojo Lietuvoje ir užsienio valstybėje gautų nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų bendra suma viršija GPMĮ 6 straipsnio 1² dalies nustatytą dydį (2019 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu - 120 VDU), tai nuolatiniam Lietuvos gyventojui atsiranda pareiga GPMĮ 27 straipsnyje (žr. GPMĮ 27 straipsnio komentarą) nustatyta tvarka deklaruoti per mokestinį laikotarpį gautas pajamas, apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, taikant progresinį – 20 proc. pajamų mokesčio tarifą. Tokiu atveju nuolatinis Lietuvos gyventojas iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 d. privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir sumokėti joje apskaičiuotą pajamų mokestį.

5. Kai per mokestinį laikotarpį **nenuolatinio** Lietuvos gyventojo iš šaltinio Lietuvoje gautų nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų bendra suma viršija GPMĮ 6 straipsnio 1² dalies nustatytą dydį (2019 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu – 120 VDU), tai tokias pajamas gavusiam nenuolatiniam Lietuvos gyventojui pagal GPMĮ 27 straipsnio 9 dalies nuostatas atsiranda pareiga jas deklaruoti, apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, taikant progresinį (2019 m. – 27 proc., 2020 m. ir vėlesniais metais - 32 proc.) pajamų mokesčio tarifą. Tokiu atveju nenuolatinis Lietuvos gyventojas iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 d. privalo pateikti Nenuolatinio Lietuvos gyventojo metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM314 forma).

2. Pajamų mokesčio 5 procentų tarifas taikomas ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus atliekas.

(Pakeista pagal 2017 m. gruodžio 7 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18-1, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 18-2 straipsniu įstatymą Nr. XIII-841, taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. 5 procentų pajamų mokesčio tarifas ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus atliekas, pradėtas taikyti nuo 2018 m. sausio 1 d., tačiau pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo 2, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1704 6 straipsnis buvo papildytas nuostatomis, nustatančiomis kitokio mokesčio tarifo taikymą tam tikrų 2019 m. mokestiniu laikotarpiu gautų rūšių pajamoms, viršijančioms 120 VDU. Komentuojamo straipsnio 2 dalies komentare aptariama, kokioms 2019 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus atliekas, yra taikomas 5 procentų pajamų mokesčio tarifas, ir kokioms - nustatytas 6 straipsnio 1² dalyje. Iš vykdomos atliekų pardavimo veiklos gautos pajamos apmokestinamos taikant šio straipsnio 1 dalyje nustatytą pajamų mokesčio tarifą.

2. Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas atliekos – tai medžiaga ar daiktas, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti (ekspluatuoti netinkamos transporto priemonės, jų dalys, baterijos ir akumuliatoriai, elektros ir elektroninės įrangos atliekos ir pan., žr. GPMĮ 2 str. 38 dalies komentarą).

3. Už parduotas ar kitaip nuosavybėn perleistas atliekas **nuolatinio** Lietuvos gyventojo gautos pajamos (išskyrus gautas pajamas, vykdant individualią veiklą), per mokestinį laikotarpį neviršijančios 120 VDU sumos, apmokestinamos taikant 5 procentų pajamų mokesčio tarifą. Apmokestinamosioms pajamoms priskiriama visa iš atliekų pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn gautų ne individualios veiklos pajamų suma, neatėmus įsigijimo kainos ir su perleidimu nuosavybėn susijusių privalomų mokėjimų.

Nenuolatinio Lietuvos gyventojo gautos tokios pajamos nėra laikomos pajamų mokesčio objektu.

4. Kai iš atliekų pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn nuolatinio Lietuvos gyventojo gauta pajamų suma kartu su kitomis nesusijusiomis su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apmokestinamosiomis pajamomis per mokestinį laikotarpį viršija 120 VDU (2019 m. -136 344 Eur, 2020 m. – 148 968 Eur, 2021 m. – 162 324 Eur, 2022 m. – 180 492 Eur), tai 120 VDU viršijanti pajamų dalis apmokestinama taikant šio straipsnio 1² dalyje nustatytą 20 procentų pajamų mokesčio tarifą. Iš atliekų pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn gauta pajamų dalis į 120 VDU viršijančią pajamų dalį, kartu su kitomis GPMĮ 6 straipsnio 1² dalyje nurodytomis su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais nesusijusiomis apmokestinamosiomis pajamomis, įskaičiuojama proporcingai, atsižvelgiant į tai, kokią pajamų dalį iš atliekų pardavimo gautos pajamos sudaro tarp visų nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų, apmokestinamų pagal GPMĮ 6 straipsnio 1² dalį.

Pavyzdys

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas 2021 m. gavo apmokestinamųjų pajamų: - 110 000 Eur už parduotą nekilnojamąjį daiktą, - 40 000 Eur palūkanų už paskolas ir kitų, priskirtų apmokestinamosioms pajamoms, - 30 000 Eur už nekilnojamojo daikto nuomą, - 20 000 Eur už parduotas atliekas, iš viso - 200 000 Eur. Apskaičiuojama: 1.1. 120 VDU viršijanti pajamų dalis, kuriai taikomas 20 procentų pajamų mokesčio tarifas: $200\,000 - 162\,324 = 37\,676$ Eur; 1.2. kokią bendrą metinių pajamų, apmokestinamų taikant GPMĮ 6 straipsnio 1² dalyje nustatytą tarifą, dalį sudaro atliekų pardavimo pajamos: $20\,000 : 200\,000 = 0,1$; 1.3. kokia pajamų iš atliekų pardavimo suma apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą: $37\,676 \times 0,1 = 3\,768$ Eur;

1.4. kokia pajamų iš atliekų pardavimo suma apmokestinama taikant 5 procentų pajamų mokesčio tarifą:

$$20\,000 - 3\,768 = 16\,232 \text{ Eur};$$

1.5. pajamų suma, kuriai taikomas 15 procentų pajamų mokesčio tarifas:

$$162\,324 - 16\,232 = 146\,092 \text{ Eur};$$

1.6. kokia kitų (ne iš atliekų pardavimo) pajamų suma apmokestinama taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą:

$$37\,676 - 3\,768 = 33\,908 \text{ Eur}.$$